

”חיים שכאלה” ויקטוריה ודנייב

יום הולדת 75
באהבה ובהערכה מהכפר הירוק

14 מאי 2015

כתב : עמוס אטינגר

לְוִיקטורִיה הִיקָרָה

שיר ישראלי שהושר בזמנו בלהקת "בצל ירוק" על ידי חיים טופול ואורי זוהר,
נפתח במלים:

" יש יום הולדת לחדווה הקטנה,

מה נקנה לה? מה נקנה לה מתנה? "

ואכן, התלבטות זו, איזו מתנה להגיש לך ויקטוריה ליום הולדתך.

הפעם החלטנו על מתנה שונה, מתנה מקורית שתמיד תוכלי לשוב ולהציץ בה, מתנה שתזכיר לך את ימיך הגדושים פעילות חינוכית ואהבה בהיותך בכפר הירוק.

אנו מצרפים בזאת את ספר השורות ההיסטוריות, הצוחקות והמרגשות, שורות שהן מיני "חיים שכאלה" שלך. הספר המלווה בצילומים מימין כמורה וכרכזת נעל"ה ועולים בכפר הירוק.

אנו מקווים ששורות אלה יהוו תזכורת גם לילדך, לנכדתך ולנינך, שיוכלו לשוב ולהתגאות בך ובאהבה שרוכשים לך כל חניכך, מכריך ומוקיריך ואנו, אנשי הנהלת הכפר הירוק, המורים והמדריכים.

בעבר קיבלת מנשיא המדינה מר עזר ויצמן ז"ל פרס העובדת המצטיינת הארצית ולא בכדי.

את באמת עובדת מיוחדת במינה, לבך החם וביתך פתוחים לכל הילדים - יוצאי אתיופיה, יוצאי חבר המדינות לשעבר, צברים, בני מיעוטים ומי לא. עבורי את אשת חינוך מהמעלה הראשונה ועצותיך הטובות והחכמות תמיד עמדו לימינו.

שלך בהוקרה ובאהבה
"יא טיבה לובלו"

ד"ר קובי (סיסקו) נווה
מנהל הכפר הירוק

במדינה שבה הגבול מכל פינה אינו רחוק,
במדינה שבה הדמע חי תמיד לצד הצחוק.
במדינה בה פער החיים עודו עמוק,
במדינה בה חילוקי-דעות, הם לחם חוק.
במדינה שבה אנשי שלטון ומשטרה,
שכל שלישי מביניהם נמצא היום בחקירה.

במדינה שבה אחרי הכול, לחיות בה יש עוד טעם,
האם אמרו לך מדינתנו, האם אמרו לך פעם?
האם אמרו לך מדינתנו שבים השחור,
יש אנשים ויש נשים שהם פינה של אור
ואחת מן הנשים ששמה מיד עולה,
הינה ויקטוריה רוֹדְגֵיב, מורה ורכזת "נעלה".

חיית מורה קשוחה ויקטוריה, על-כך כלל אין ויכוח,
אך לבן לתלמידך תמיד היה פתוח.
בני רוסיה, בני אתיופיה היו בין תלמידך,
וראית בהם הרי את אהבת חיך.

זכותך גאוותם הייתה סימן ואות,
הם שאלו, היכן צומחת ויקטוריה שכזאת?
ויקטוריה, שפועלך בכפר הירוק הינו מרשים,
וזה מוביל אותנו לתת מבט לשורשים.

ושורשיך ויקטוריה מובילים אל עיר הולדתך, בקו,
באז'רביז'ן, שבברית המועצות הגדולה,
בה נולדת לפני 75 שנים, וכבר חשת באווירה הפחד שכללה,
את ימי הרדיפות של סטאלין, כשהרגשתם את מגפו הדורך,
אחדים בני משפחתך הוגלו למחנות העבודה בסיביר,
כולל הסופר פרץ מרקיש, דוֹך.

בִּימֵי המלחמה, ואת עוד ילדה צעירה
ומלאת אהבה, אביו, שעוד לא הספקת
להכירו, גויס לצבא.
חיילים שחזרו מן הקרבות, וביניהם גם חבריו,
סיפרו לך על אביו, שנהרג בקרב.

אותם חברים של אבא מן הצבא,
היו אלה שטיפלו בך במסירות ואהבה,
ודאגו, שבגלל צערך על אבא שלא הכרת,
לא תלכי לאיבוד, וכך הפכת בילדותך
ל"בת המאומצת של הגדוד".

לְגִידוֹלְךָ באותם ימים ולחינוך,
הייתה שותפה בעיקר סבתך,
כי אמך, הייתה חולת סרטן, שהלך והתפשט בגופה במהירות,
ואת היית זו שעד יומה האחרון, טיפלת בה במסירות.

הייתה זו סבתך שגילתה מיד, שיש לך, ויקטוריה, כשרון,
ואהבה אין-סופית למוזיקה, לאופרה ולתיאטרון.
אהבה זו, שתפסה מקום מרכזי בחיך, לא הייתה דבר משני,
כאשר היכל התרבות של עירך, בקו, הפך לביתך השני.

התערבות מוזיקאלית, גם כשהודעת שאין לך קול בכדי לשיר,
שרת בעלפה את כל האופרה "לה-טרוויטה", וזה היה ניצחון כביר.
בלימודיך התיכוניים, הגעת לעוד שיא,
כאשר בגין הצטיינותך, קיבלת בטקס הסיום את פרס הנשיא.

גיל 17, בעקבות חלומך להיות מורה,
ניסית להתקבל למכון הפדגוגי של בקו, ונכשלת.
אבל ברור שבגלל היותך בת למשפחה יהודית, לא התקבלת.
בתשוקתך הרבה ללמוד, נלקחה למען מורה פרטית
ובתקווה להתקבל למכון הפדגוגי, בשנה הבאה,
למדת ספרות רוסית, לשון, ושפה וספרות צרפתית.

ואכן, עם ההשכלה והידע הרב שרכשת, הצלחת במבחנים,
ובעזרת חבר נפש, ידיך פואד,
התקבלת בשנה אחר-כך למכון הפדגוגי, בו למדת 5 שנים.
את ההתרגשות של יומך הראשון כמורה, את זוכרת בהחלט,
כאשר הציבו אותך ללמד בתיכון, בבית-הספר הגבוה לבלט.

עקבות נישואין לצייר, שהיה יפה תואר, כפי שאמרו כולם,
נולד בן האהוב, וולודיה, ואז, הבעל הצייר, מחייכם נעלם.

את ממשיכה לגדל את בן, וולודיה, במסירות ואהבה,
ועם סיום לימודיו, בן בן ה-17
נוסע לבני משפחתך, כדי ללמוד במוסקבה.
בני משפחתך, משפחת מרקיש, עם הצלחה ספרותית גלובלית,
נחשבו בבירה הרוסית, מוסקבה, לעילית האינטלקטואלית.
ואת, האינטלקטואלית המוזיקאלית, מבקו,
שהמסטר הקומוניסטי בה שולט,
כבר בבית-הספר, על רקע מוזיקה מודרנית ושירה רוסית,
את מביימת בהצלחה - בלט.

לומר את האמת, לא גדלת במשפחה דתית בה התפללו לאל,
והיית רחוקה מן החלום הציוני, לעלות-לארץ לישראל.
אבל סביבך, בין ארמנים לאזרים, התנהלו קרבות קשים כל-כך,
בעקבות יריבות בת מאות שנים, על השליטה בחבל נגורו קראבך.

עירך בקו, הסתובבו חמושים, שגם לביתך פרצו,
ואמרו בפקודה: יהודים, הגיע הזמן שמאז'רביז'אן תצאו.

היה זה בןך וולודיה, שבינתיים
התחתן במוסקבה,
ונולדה לו בת, אלונה,
שהיא נכדתך,
והוא וולודיה, היה הזרז לך,
שעזבת את בקו ועלית לישראל,
את ובני משפחתך.

ואכן, כמצוות הבן, באת בשערי הארץ, בלב דואג אך נפעם,
כשאת בטוחה שחיך המקצועיים כמורה, הגיעו לסיומם.
שהרי אינך יודעת עברית ועל הוראה בישראל אינך יודעת דבר,
ואת מלאת מתח עם עצבים מתוחים, מבלי לדעת מה יילד המחר.

בבואכם לישראל, המתנדבת טוני, עוזרת לכם להיקלט,
ואכן, טוני זו, המודעת לכישורין, מבלי להתלבט,
היא מבינה שאת ויקטוריה, אישה בעלת יכולות ובעלת ערך,
והיא זו שפרצה לפניך, לעבודה בישראל, את הדרך.
טוני המתנדבת, שטיפלה בקליטת בארץ במסירות ובחום,
טוני, בעצמה ניצולת שואה, שהפכה לחברתך הטובה עד היום,
מנדבת אינפורמציה, לחברתה מרים תירוש,
שהייתה אז מנהלת הכפר הירוק,
אודות אישה מוכשרת ששמה ויקטוריה,
שמבקשת לשוב ובהוראה לעסוק.

וממש בדיוק באותו הזמן, ביקשה המנהלת מרים תירוש,
אם לומר זאת בשפה עסיסית,
לפתוח בבית-הספר בכפר הירוק, מגמה לשפה הרוסית.
ואת ויקטוריה, אם ידעת או לא, הרי שבינתיים,
נפלת לידיה של המנהלת מרים תירוש, כמו מן השמיים.

הראיון המקדים עם מרים תירוש, הפך לעובדה,
ובעקבותיו, אחרי 4 חודשים בארץ,
התקבלת מיד בכפר הירוק לעבודה.
בבואך לכפר, קיבלת ראשית בית מגורים, שופע חום,
בית בו את מתגורת מאז בואך ועד היום.

את מקבלת קבוצה תלמידים, לפני בחינות הבגרות,
ועל-אף מאבקי כוח בין המורים, את מלמדת ומתנהלת בזהירות.
בשלב מוקדם, כדי להראות שהעולים החדשים מרוסיה,
אינם מסכנים ואינם בורים,
את מביימת הצגה הבנויה על מחרוזת שירים.
הצלחת ההצגה הייתה גדולה והביאה בעקבותיה ההצעה הכוללת,
מחמאות, ובנוסף, את תפקיד רכזת העולים מרוסיה את מקבלת.

פּרָכַזַת הָעוֹלָיִם הָרוֹסִיִּים בַּכּפּוֹר, בָּאִים לַפְתַּח, הָרַבָּה תַלְמִידִים,
לַפְתָּרוֹן בַּעֲוֹת חֲבֵרִתִּיּוֹת-אִישִׁיּוֹת, וְעִזְרָה לַפְתָּרוֹן בַּעֲוֹת בְּלִימוּדִים.
וְאֵת וִיקְטוֹרִיָּה, בְּדֶרֶךְ הוֹרָאָתְךָ, הֵייתָ לְךָ גִּישָׁה,
כִּלְפֵי חוּץ הֵייתָ יְדוּעָה כַּמּוֹרָה מַחְמִירָה וְקִשׁוּחָה,
וּמַחְמִירָה בַּעֲוֹנָשִׁים מוֹל כּוֹל תַּלְמִיד שֶׁמֵּתַעְצֵל וְאִינוּ לוֹמֵד,
אֲךָ יָדַעְתָּ גַם לַפְתּוֹחַ אֶת לִבְךָ הַחֵם, וְלִהְסָבִיר לַמֵּתַקְשִׁים וְלַעוֹדָד.

וְהַתּוֹצָאָה, הָרֵאִיתָ שְׂאֵנוּ הָרוֹסִיִּים, שְׁלֵאֲרֵץ עוֹלָיִם,
לֹא כַּחַת טוֹבִים מֵהַתַּלְמִידִים הַיִּשְׂרָאֵלִים.
כַּאֲמוֹר, מַעֲבֵר לְהוֹרָאָה, עִסְקַת וִיקְטוֹרִיָּה,
גַּם בַּעֲיִסוּקִים תְּרַבּוֹתִיִּים בַּעֲלֵי מִסָּר,
וְכֵן, בַּעֲשׂוֹר בְּלִילָה,

וְזוֹלָדָה מֵהַ שְׁנִקְרָאָה עַל שֵׁם שַׁעַת הַוּלְדָתָהּ - "תּוֹכְנִית עֶשֶׂר",
תּוֹכְנִית בַּהּ בֵּיִמַת וְהַכְנַת הַצְּגוֹת מוֹפֵת עִם תַּלְמִידִךָ,
וְאֲכֵן, הַצְּגוֹת "תּוֹכְנִית עֶשֶׂר", הֵיוּ עוֹד אַחַת מֵהַצְּלַחֹתֶיךָ.

שנה השלישית להיותך בכפר הירוק, נושא חדש על הפרק עולה,
כרזת מקצועית, את מאמצת את נערי פרויקט, "נעלה".
"נעלה" שפירושו -נוער עולה לפני הוריו,
מתוך כוונה שההורים יגיעו ארצה אחריו.

אותם נערות ונערים בני 15, עברו בארצותיהם
מבחן פסיכולוגי לצורך אבחון, התאמתם, לחיות בארץ הקשה,
ועתה הם כאן, בארצם החדשה,
מנסים להשתלב בארץ המובטחת,
ויש לך מהם, הרבה שמחה ונחת.

המשך נתבקשת ויקטוריה,
לרכז גם את קבוצת התלמידים שמאתיפיה עלו.
ובנוסף, גם תלמידים בדואים, דרוזים וערבים ישראלים,
שבפרויקט נכללו.
גם בלבם, יצקת ויקטוריה, בדרכך החינוכית הטובה,
איך לא להתבייש בעדתם, אלא להביט קדימה בגאווה.

הקשר בינם לבינך, היה והינו מלא חום ולהט,
אצל אחד מתלמידיך הבדואים, היית בחתונתו בעירו - רהט.
עם תלמידיך האתיופים, ארגנת לאתיופיה, מסע מרשים,
כדי שיכירו מקרוב את מקורותיהם, את השורשים.
ההתרגשות והריגושים מאותו מסע מופלא לא פסקו מאז,
כי הייתה זו להם ולך, חוויה שלא תסולא בפז.

לימדת את תלמידיך, לקחת אחריות ומהיכן חוש המחויבות נובע,
ואלה, מתוך הערכה אליך, משיבים לך באותו מטבע.
ולכן היית מזועזעת תמיד,
אם מישהו בכוונה העליב תלמיד.

יום עבודתך בכפר ויקטוריה, כולל הרבה תעסוקה והרבה ריצות,
זה יום שמתחיל כשאת פוקחת עיניים, ונמשך עד אחרי חצות.
היום, באופן פורמאלי את רק מלמדת רוסיית,
אבל בשבילך זו תעסוקה קטנה יחסית.
ואת ממשיכה, במסגרת "תוכנית עשר",
לבחור, לביים ולהכין מחזות מוזיקאליים והצגות חדשות,
ועל תלמידיך, בנוסף למשחק, את מטילה משימות כמו,
לבנות תפאורות ולתפור תלבושות.

על טיבן של ההצגות אין צורך להכביר במילים,
לכן כל מה שאתה מבקשת את מקבלת,
וכל מה שהתלמידים מבקשים, הם מקבלים.
שהרי בשבילך, זו לא סתם עבודה הכרחית,
בשבילך, גם בימיו ההצגות, זו עבודה חינוכית.

התלמידים שבתחילה,
לא לכולם, להיות שותפים בהצגות התחשק.
היום הם באים אליך, בבקשה בהצגותיך לשחק.
ולכל הצגה כזאת, הנערכת בכפר הירוק,
באים גם בוגרי "נעלה", לשיר, להזיל דמעה ולצחוק.

ואכן מי שהיום בוגרים ופרצו בסיום לימודיהם, קדימה,
ראו בן בימי לימודיהם, לא רק מורה אלא גם אימא.
אימא, שטיפחה את תלמידיה, וראתה בהצלחתם את היבול,
אימא שביתך בפניהם, מעולם לא היה נעול.

אַחר-הצהרים, את יושבת במרפסת, כשהשמש שוקעת מעליך,
ויש לך מילה טובה לכל מי שעובר לידך, לכל אחד מתלמידך.
וגם כשהם עמדו, בשעת חצות מול דלת ביתך, ולהיכנס היססו,
ההיית זו את שאמרת להם: "אל תתביישו, בבקשה היכנסו".

והם נכנסו, חלקם לספר סיפורים,
חלקם סתם לקרוא אצלך ספרים.
חלקם בשביל להציץ באוסף קומקומי-התה מכל העולם,
הסדורים בשורה,
וחלקם, סתם להיות בביתך ולידך, בשביל האווירה.

לֹא לחינם, על כל אלה, באושר ובחיוך,
קיבלת מידי נשיא המדינה את פרס הנשיא בנושא החינוך.
אבל הפרס האמיתי שקיבלת בחיך,

הַיּוֹם, את מרבה לנסוע למוסקבה, לבקר את בןך וכלתו,
ונוסעת לברלין, שם נמצאת נכדתך, אלונה,
שנישאה לבן-זוג איטלקי שפגשה בלימודיה בשעתו.

הַנִּכְדָּה אלונה, שעוסקת בעיצוב אופנה,
עיצוב תלבושות ועיצוב תפאורות מכל מין,
גם לאופרה של לה-סקאלה במילאנו וגם לאופרה של ברלין.
הנכדה אלונה, שהביאה לך גין והפכה אותך לסבתא-רבא.
ואהבתך המטורפת לנכדה ולגין,
היא מעט מהפיצוי שגדלת ללא אבא.

ולכן נאמר, שכדי לראותך במיטבך, כפי שיודעים,
יש להביא סביבך ילדים.
ואז את פורחת ולבך מתרגש,
גם כשאנו חוגגים לך היום, את חג השבעים וחמש.

לכן לחגך ויקטוריה, מצטרפים היום כולם,
תלמידיך הרבים בארץ ותלמידיך הפזורים בקצווי עולם.
עשרות המיילים שקיבלנו מחו"ל ומספרים עליך,
מלאים בברכות וזיכרונות יפים, מהימים שהיו תלמידיך,
והם אינם שוכחים אותך, ונושאים בלבם זיכרון מתוק,
מהימים ששהו במחיצתך, בשנות לימודיהם בכפר הירוק.

שבעים וחמש להולדתך, ורואים זאת בעיניך,
שאת יודעת שנגענו רק באפס קצהו של סיפור חיך,
סיפור בו אנו מבקשים לשלב,
ברכה חמה הנובעת מכל הלב.

ברכה לבריאות טובה, ושבדרך הטובה תמשיכי,
ואנו יודעים שבכל מה שתיגעיי, את בוודאי תצליחי.
אז פשוט נאמר לך, וזה לא סוד,
"ויקטוריה שלנו - כל הכבוד."

באהבה ובהערכה
"הכפר הירוק"

לְוִיקטורִיה לֵב זָהב.
מילים: עמוס אטינגר
(לפי לחן השיר: סימן שאתה צעיר)

1.
אם כאן רְאִיתֶם אישה מאושר מתמוגגת,
עם רְעִיה, תלמידה, כאן היום חוגגת.
כְּמִוְרָה בכפר, בֵּיתְךָ לכול היה פתוח,
וְשִׁמְךָ וִיקטורִיה, זה הרי סימן בטוח,
פזמון 2 X: זה סימן מוכר עכשיו,
(ל) וִיקטורִיה לב זהב,
כן, יש לך לב זהב
כן, יש לך לב זהב

2.
בבקו, אז'רביזאן עשית את נעורֶיךָ,
כמורה המשכת, כי זה היה חלום חיֶיךָ.
מוזיקה ותיאטרון, אך גם פרעות ידעתם.
עם הבן וולודיה אז לישראל הגעתם.
פזמון 2 X: זה סימן מוכר עכשיו....

3.
כרזת "נעלה", בכפר מצאת כאן דורך,
תלמידֶיךָ פה למדו, שהחיים הם ערך,
להשתלב בישראל, שלחת להם אז מסר,
הצגות רבות ביימת כאן בתוכנית שמה "עשר".
פזמון 2 X: זה סימן מוכר עכשיו....

4.
דור של חניכים רבים, גדלו כאן על ברכֶיךָ,
עד היום כולם קשורים באהבה אליך,
ואת פועלך בכפר תזכור גם ההיסטוריה,
על כל אלה כוס נרימה, לכבודך וִיקטורִיה.
פזמון 2 X: זה סימן מוכר עכשיו,
(ל) וִיקטורִיה לב זהב,
כן, יש לך לב זהב
כן, יש לך לב זהב.